

3.11 อำเภอแก้งสนามนาง

3.11.1 ประวัติความเป็นมา

อำเภอแก้งสนามนาง เป็นอำเภอที่ 23 ในจำนวน 32 อำเภอของจังหวัดนครราชสีมา เดิมมีฐานะเป็นตำบลอยู่ในความปกครองของอำเภอบัวใหญ่ ต่อมาได้ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอ เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2529 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2550 โดยแบ่งพื้นที่ออกจากอำเภอบัวใหญ่ 4 ตำบล คือ ตำบลแก้งสนามนาง ตำบลโนนสำราญ ตำบลบึงพะไลบางส่วน ตั้งเป็นตำบลบึงสำโรง ตำบลสีสุก จึงมีเขตการปกครองเป็น 5 ตำบลถึงปัจจุบัน ใน ปี พ.ศ. 2536 ได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอตามพระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอ พุทธศักราช 2536 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 110 ตอนที่ 179 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2536 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงมีผลให้กิ่งอำเภอแก้งสนามนาง ได้ยกฐานะเป็นอำเภอแก้งสนามนาง ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ตามกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2536 คำว่า แก้งสนามนาง มีประวัติความเป็นมาโดยย่อว่า เป็นคำที่มีรากคำมาจาก ”แก่ง” เป็นแก่งหินในลำน้ำชี บริเวณบ้านแก้งสนามนาง ตำบลโนนสำราญ เมื่อถึงฤดูร้อนบริเวณแก่งหินในลำน้ำชีเงินสามารถเดินเที่ยวข้ามลำน้ำไปมาได้ จึงเป็นสถานที่พักผ่อนของประชาชนหนุ่มสาวชุมนุมเล่นน้ำในเกาะแก่งของลำน้ำชีจำนวนมาก เป็นที่มาของคำว่า แก้งสนามนาง และแผลงมาเป็น”แก้งสนามนาง” มาจนถึงปัจจุบัน

3.11.2 ที่ตั้งอำเภอ อาณาเขต ขนาดพื้นที่

อำเภอแก้งสนามนาง ตั้งอยู่ทางหลวงหมายเลข 202 (ถนนนิเวศรัตน์) อยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดนครราชสีมา ประมาณ 126 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 308 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 192,500 ไร่

อาณาเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ และอำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

3.11.3 ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะทางภูมิอากาศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไป มีลักษณะเป็นที่ลาดดอนลูกคลื่น ลาดเอียงจากทางทิศใต้สู่ทิศเหนือและลาดเอียงจากทางทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก ลักษณะพื้นที่ราบลุ่มจะอยู่ด้านตะวันตก เหมาะสำหรับเพาะปลูกข้าว ส่วนด้านทิศตะวันออกจะเป็นดอนลูกคลื่น เหมาะสำหรับเพาะปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง มีแม่น้ำชีไหลผ่านเป็นระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่ เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

3.11.4 ลักษณะด้านเศรษฐกิจ

1) การประกอบอาชีพ จากข้อมูลพื้นฐานพบว่าประชากรในเขตอำเภอแก้งสนามนาง โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน รองลงมาคือการประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 274 แสดงการประกอบอาชีพของประชากรในพื้นที่อำเภอแก้งสนามนาง

อาชีพ	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่มีอาชีพ	481	463	944
นักเรียน	3,155	3,121	6,276
นักศึกษา	312	393	705
ทำนา	6,416	6,547	12,963
ทำไร่	389	348	737
ทำสวน	9	7	16
ประมง	1	0	1
ปศุสัตว์	5	2	7
รับราชการ	224	200	424
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	4	5
พนักงานบริษัท	100	118	218
รับจ้างทั่วไป	2,405	2,150	4,555
ค้าขาย	589	678	1,267
ธุรกิจส่วนตัว	41	31	72
อื่นๆ	458	502	960
รวมทั้งสิ้น	14,586	14,564	29,150

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอแก้งสนามนาง (2553)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่ได้จากการสำรวจนี้ ไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านหรืออาศัยอยู่จริงได้

2) รายได้ จากข้อมูลพบว่าตำบลแก้งสนามนางมีรายได้เฉลี่ยสูงที่สุดจำนวน 67,162.96 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งถือได้ว่าสูงกว่ารายได้เฉลี่ยของจังหวัดนครราชสีมา รองลงมาคือ ตำบลบึงพะไลมีรายได้เฉลี่ย 50,983.77 บาทต่อคนต่อปี และพบว่าตำบลที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ตำบลบึงสำโรงมีรายได้จำนวนเฉลี่ยจำนวน 45,425.12 บาทต่อคนต่อปี

ตารางที่ 275 แสดงรายได้แยกรายตำบลของอำเภอแก้งสนามนาง

ลำดับ	ตำบล	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
1	แก้งสนามนาง	67,162.96
2	โนนสำโรง	47,441.04
3	บึงพะไล	50,983.77
4	บึงสำโรง	45,425.12
5	สีสุก	50,740.33
เฉลี่ยรายได้ต่อคนต่อปีของคนในพื้นที่		53,201.26

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอแก้งสนามนาง (2553)

3) รายจ่าย จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่อำเภอแก้งสนามนางมีค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภคมากที่สุด โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายค่าขนมกรูบกรอบสูงมากอยู่ที่จำนวน 529,400,479 บาทต่อปี ซึ่งในขณะที่รายจ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็นใช้จ่ายไปเพียง 118,100,733 บาทต่อปี

ตารางที่ 276 แสดงรายจ่ายภาพรวมจำแนกตามประเภทของรายจ่าย ของอำเภอแก้งสนามนาง

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	58,617,231
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	58,617,231
ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	68,319,728
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	68,319,728
ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	51,720,505
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	51,720,505
ค่าเครื่องจักรต่างๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	49,832,738
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	49,832,738
ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อข้าวสาร	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	41,435,668
	จำนวนรวม	41,435,668

ตารางที่ 276 แสดงรายจ่ายภาพรวมจำแนกตามประเภทของรายจ่าย ของอำเภอแก้งสนามนาง (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน(บาท)
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	118,100,733
	จำนวนรวม	118,100,733
ค่าใช้จ่ายเพื่อซ่อมมกรบกรอบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	529,400,479
	จำนวนรวม	529,400,479
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	43,998,007
	จำนวนรวม	43,998,007
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	22,361,897
	จำนวนรวม	22,361,897
ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	16,678,769
	จำนวนรวม	16,678,769
ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	54,238,763
	จำนวนรวม	54,238,763
ค่าการเดินทาง (ค่าน้ำมันรถ ค่า โดยสาร)	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต(บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค(บาท)	167,075,447
	จำนวนรวม	167,075,447
ค่าน้ำ ค่าไฟ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	27,099,753
	จำนวนรวม	27,099,753
ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	137,860,135
	จำนวนรวม	137,860,135

ตารางที่ 276 แสดงรายจ่ายภาพรวมจำแนกตามประเภทของรายจ่าย ของอำเภอแก้งสนามนาง (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน(บาท)
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต(บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค(บาท)	37,059,902
	จำนวนรวม	37,059,902
ค่าบันเทิง หวย และการพนัน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต(บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค(บาท)	43,514,111
	จำนวนรวม	43,514,111
ค่าบุหรี่ยาสูบ เหล้า ยาสูบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต(บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค(บาท)	11,155,131
	จำนวนรวม	11,155,131
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต(บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค(บาท)	100,779,755
	จำนวนรวม	100,779,755
รวมทั้งหมด		1,579,248,752

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา (2553)

4) หนี้สินและเงินออม

จากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ประจำปี พ.ศ. 2553 พบว่าประชากรอำเภอแก้งสนามนางมีหนี้สินเฉลี่ย 4,078.25 ต่อคนต่อปี และมีเงินออมเฉลี่ย 3,913.36 ต่อคนต่อปี จากข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เกษตร (ชกส.) ปี พ.ศ. 2553 พบว่าเกษตรกรในพื้นที่อำเภอแก้งสนามนางกู้เงินจาก ชกส.เป็นเงินทั้งหมด 538.6 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพจำนวน 437 ล้านบาท กู้เพื่อการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 28 ล้านบาท และกู้เพื่อการชำระหนี้ในระบบและอื่น ๆ จำนวน 73.6 ล้านบาท

5) กลุ่มองค์กร

ก. กลุ่มองค์กรชุมชนและ องค์กรทางสังคมที่เข้มแข็งในพื้นที่อำเภอแก้งสนามนาง มีกลุ่มประเภทกลุ่ม กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มองค์กรประเภทการเกษตร และกลุ่มอาชีพที่สำคัญดังนี้

ตารางที่ 277 แสดงกลุ่มองค์กรในพื้นที่อำเภอแก้งสนามนาง

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก (คน)	กิจกรรมหลัก	ประธาน /สถานที่ติดต่อ
กลุ่มอาสาสมัคร สาธารณสุข	767	การประสานความร่วมมือ ด้านสาธารณสุข	นางอรุณ อ่อนประทุม
อาสาสมัครเกษตร	560	ดำเนินการด้านการเกษตร ของชุมชน	นายสรารุช จรมังนอก
กลุ่มทอผ้าไหมบ้าน ศูนย์กลาง	20	ผลิตภัณฑ์ที่ทอด้วยมือ โดยใช้เส้นไหมพื้นเมือง	นางสำลี ตะวัน หมู่ 1 ต.แก้งสนามนาง
เครือข่ายการเรียนรู้ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา	9 แห่ง	ดำเนินกิจกรรมเพื่อ นำไปสู่กระบวนการ พัฒนาการเรียนรู้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอแก้งสนามนาง
วิสาหกิจชุมชนแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากกก	19	แปรรูปผลผลิตจากต้นกก ที่หาได้จากธรรมชาติ	110 หมู่ 1 ต.บึงพะไล
วิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ย อินทรีย์อัดเม็ดบ้านโนนสูง	35	ผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด จำหน่ายให้กับสมาชิก และคนในชุมชน	90 หมู่ 8 ต.สีสุก
ศูนย์สาธิตการตลาด บ้านหัวบึง	192	กิจกรรมหรือคุณสมบัติที่ ดีเด่น หมวกสานจากกก ร้านค้าชุมชน	99 หมู่ 1 ต.บึงพะไล
ผู้อนุรักษ์ข้าวฮางไทย	15	ผลิตข้าวฮาง	55 หมู่ 8 ต.โนนสวรรค์
กลุ่มเกษตรกรทำนา บ้านโนนสวรรค์	39	ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาว ดอกมะลิ ข้าวสารบรรจุถุง	55 หมู่ 11 ต.โนนสวรรค์
เครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน อำเภอแก้งสนามนาง	5,837	เรียนรู้ร่วมกันเรื่องการ บริหารจัดการกองทุน	นาย ศิริ คานทอง

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแก้งสนามนาง (2554)

ข. กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการโอท็อป อำเภอแก้งสนามนางมีกลุ่มผู้ประกอบการที่ทำผลิตภัณฑ์ และได้รับมาตรฐานสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ 278 แสดงรายชื่อกลุ่มโอท็อป ประธานกลุ่มและสถานที่ติดต่อ อำเภอแก้งสนามนาง

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก (คน)	กิจกรรมหลัก/ผลิตภัณฑ์	ประธาน /สถานที่ติดต่อ
กลุ่มทอเสื่อกก บ้านอัมพวันพัฒนา	15	ทอเสื่อกก	นางคอน ศิริมาตร 23 หมู่ 9 ต.สีสุก
กลุ่มอาชีพสตรีทำน้ำพริก บ้านหนองสะเดา	5	ทำน้ำพริกสำเร็จรูป จำหน่าย	นางทองแถม สิริสุทธิ 114 หมู่ 6 ต.แก้งสนามนาง
กลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้ จากรังไหม	11	ทำดอกไม้ประดิษฐ์จาก รังไหม	นางแก้วใจ คำประพันธ์ 1 หมู่ 2 ต.บึงสำโรง
กลุ่มทอผ้าไหม บ้านโนนสำราญ	12	ทอผ้าไหมพื้นเมืองย้อม สีธรรมชาติ	นางคำตัน แทนรินทร์ 33 หมู่ 1 ต.โนนสำราญ
กลุ่มทอผ้าไหมพื้นเมือง	10	ทอผ้าไหมพื้นเมือง	นางอมรรัตน์ เชื้อกุล 130 หมู่ 10 ต.บึงพะไล
กลุ่มทอผ้าไหม บ้านหนองจาน	5	ทอผ้าไหมพื้นเมืองและ จัดจำหน่ายในตลาด ทั่วไป	นางสาวอ่อนสี นาไชย 43 หมู่ 5 ต.โนนสำราญ
กลุ่มสมุนไพร บ้านหนองบัวทอง	6	ผลิตชาเขียวใบหม่อน	นางทองปุ่น ประวัติ 27 หมู่ 3 ต.บึงพะไล
กลุ่มอาชีพกระเช้าดอกไม้ และดอกไม้ประดิษฐ์	5	ผลิตกระเช้าดอกไม้ จำหน่าย	นางสาวพัชรี ศรีชื่น 76 หมู่ 3 ต.บึงพะไล
กลุ่มผ้าไหม ผ้าฝ้ายทอมือ	19	ผ้าไหม ผ้าฝ้ายพื้นเมือง	นางคำหมนุ บุรินอก 17 หมู่ 5 ต.โนนสำราญ

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแก้งสนามนาง (2554)

3.11.5 ลักษณะทางสังคม

1) ด้านประชากร จากข้อมูลสำนักทะเบียนและบัตรประชาชน อำเภอแก้งสนามนาง 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 พบว่าอำเภอแก้งสนามนางมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 8,955 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 391,125 คน โดยแยกเป็นชาย จำนวน 19,483 คน หญิงจำนวน 19,642 คน แยกเป็นรายตำบล ดังนี้

ตารางที่ 279 แสดงจำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากรจำแนกตามเพศ ในเขตอำเภอแก้งสนามนาง

ชื่อตำบล/เทศบาล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		หญิง(คน)	ชาย(คน)	รวม (คน)
2 ตำบลโนนสำโรง	1,746	3936	3801	7,737
3 ตำบลบึงพะไล	2,461	5833	5337	11,170
4 ตำบลสีสุก	1,134	2468	3372	5,840
5 ตำบลบึงสำโรง	1,256	2,810	2,770	5,580
รวมทั้งอำเภอ	8,955	19,483	19,642	39,125

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักทะเบียนและบัตรประชาชน อำเภอแก้งสนามนาง (ข้อมูลวันที่ 22 พฤษภาคม 2554)

จากการสำรวจจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับอำเภอ (จปฐ.2) ปี พ.ศ. 2554 พบว่าอำเภอแก้งสนามนาง มีประชากรแบ่งจำแนกตามช่วงอายุ ดังนี้

ตารางที่ 280 แสดงช่วงอายุของประชากรจำแนกตามเพศ ในอำเภอแก้งสนามนาง

ช่วงอายุประชากร (ปี)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	จำนวนรวม (คน)
น้อยกว่า 1 ปี	93	69	162
1 - 2	286	262	548
3 - 5	602	560	1,162
6 - 11	1,306	1,284	2,590
12 - 14	762	686	1,448
15 - 17	792	754	1,546
18 - 25	1,729	1,647	3,376
26 - 49	5,300	5,579	10,879
50 - 60	2,045	1,991	4,036
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	1,671	1,732	3,403
รวมทั้งหมด	43,098	14,564	29,150

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอแก้งสนามนาง (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้ อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

2) ด้านการศึกษา

ก. ระดับการศึกษาของประชากรในพื้นที่อำเภอแก้งสนามนาง โดยส่วนใหญ่จบ การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา โดยเฉพาะในช่วงชั้น ป.4 - ป.6 รองลงมาคือ ผู้ที่จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 281 แสดงระดับการศึกษาของประชากรอำเภอแก้งสนามนาง

ระดับการศึกษา	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่เคยศึกษา	385	337	722
ต่ำกว่า ป.4	1,240	1,238	2,478
ป.4-6	7,933	8,132	16,065
ม.ศ. 1-3	38	25	63
ม.1-3	2,234	1,857	4,091
ม.ศ.4-5	33	24	57
ม.4-6	1,162	1,303	2,465
ปวช.	194	138	332
ปวส.	271	288	559
ปริญญาตรี	393	546	939
ปริญญาโท	18	5	23
ปริญญาเอก	2	1	3
อื่นๆไม่ระบุ	683	670	1,353
รวม	14,586	14,564	29,150

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอแก้งสนามนาง (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้ อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

ข. สถานศึกษา ครูและนักเรียน อำเภอแก้งสนามนางมีจำนวนโรงเรียนจำนวนทั้งหมด 26 แห่ง มีจำนวนครูทั้งหมด 756 คน และมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3,817 คน โดยเฉลี่ยมีจำนวนครู 1 คนต่อ จำนวนนักเรียนประมาณ 19 คน

ตารางที่ 282 แสดงจำนวนสถานศึกษาจำแนกรายตำบล อำเภอแก้งสนามนาง

สถานศึกษา	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียนนักศึกษา
แก้งสนามนาง	6	62	1,912
โนนสำราญ	6	54	667

ตารางที่ 282 แสดงจำนวนสถานศึกษาจำแนกรายตำบล อำเภอแก้งสนามนาง (ต่อ)

สถานศึกษา	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียนนักศึกษา
บึงพะไล	6	94	1,671
บึงสำโรง	4	35	537
สีสุก	4	13	130
รวม	26	258	4,917

ที่มา: สำนักงานเขตการศึกษาที่ 11 จังหวัดนครราชสีมา (2554)

ค. การศึกษานอกระบบ อำเภอแก้งสนามนางมีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน หรือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในระดับอำเภอจำนวน 1 แห่ง มีกลุ่มสนใจเรียนในหลักสูตรต่าง ๆ มีกลุ่มเรียนวิชาชีพระยะสั้นจำนวน 10 กลุ่ม ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำนวน 15 แห่ง ห้องสมุดประชาชนจำนวน 1 แห่ง และการศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ โรงเรียนปริยัติธรรมแผนรวมจำนวน 5 แห่ง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจำนวน 2 แห่ง หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจำนวน 5 แห่ง

3) ด้านการสาธารณสุข

ก. สถานบริการด้านการสาธารณสุขและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในพื้นที่ของอำเภอแก้งสนามนางมีทั้งสถานบริการของรัฐและของเอกชน ดังนี้

ตารางที่ 283 แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุข อำเภอแก้งสนามนาง

สถานบริการสาธารณสุข	จำนวน	หมายเหตุ
โรงพยาบาลประจำอำเภอ	1	ขนาด 60 เตียง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	4	
โรงพยาบาลเอกชน	13	
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	1	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแก้งสนามนาง (2554)

ข. บุคลากรทางด้านสาธารณสุข (ไม่นับรวมเอกชน) ซึ่งในที่นี้หมายถึงบุคลากรในโรงพยาบาลอำเภอแก้งสนามนางมีบุคลากรดังนี้

ตารางที่ 284 แสดงจำนวนบุคลากรทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข อำเภอแก้งสนามนาง

บุคลากร	จำนวน	ประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ 1 คน
แพทย์	3	13,041
ทันตแพทย์	2	19,563
เภสัชกร	4	9,781
พยาบาลวิชาชีพ	35	1,118
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่นๆ	69	567
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	767	51
นักวิชาการสาธารณสุข 7	5	7,825

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแก้งสนามนาง : (2554)

ค. สถานการณ์ด้านสาธารณสุข จากข้อมูลพบว่าประชาชนในอำเภอแก้งสนามนางมี ปัญหาสุขภาพอันประกอบด้วย ไข้เลือดออก เบาหวาน ความดันโลหิตสูง อูจจาระร่วงและ โรค ฉี่หนู และจากข้อมูลสาธารณสุขปี พ.ศ.2551-2553 มีการจัดอันดับอัตราการป่วยมากที่สุด 10 อันดับ ของ ประชาชนอำเภอแก้งสนามนาง พบว่ามีผู้ที่อูจจาระร่วงสูงที่สุด คือในปี พ.ศ.2553 จำนวน 417 คน รองลงมาคือ อาหารเป็นพิษ จำนวน 47 คน

ตารางที่ 285 แสดงการป่วย 10 อันดับของประชาชนอำเภอแก้งสนามนาง ปี พ.ศ. 2552-2553

ปี 2552			ปี 2553		
ชื่อโรค	จำนวน	อัตราป่วย	ชื่อโรค	จำนวน	อัตราป่วย
อูจจาระร่วง	624	1650.66	อูจจาระร่วง	417	1099.89
ไข้เลือดออกรวม	109	283.34	ปอดบวม	47	123.97
อาหารเป็นพิษ	105	277.76	อาหารเป็นพิษ	43	113.42
ปอดบวม	93	246.01	ไข้คิดเชื้อ	39	102.87
สุกใส	79	208.98	ไข้เลือดออกรวม	38	100.23
ไขหวัดใหญ่	53	140.2	ไขหวัดใหญ่	27	71.22
โรคตาแดง	42	111.1	ไข้เชื้อค็อกเซีย	21	55.39
ไข้ไม่ทราบสาเหตุ	30	79.36	ปอดบวม+Oseltamivir	20	52.75
งูสวัด	20	52.91	ได้รับยา Oseltamivir	18	47.48
เลปโตสไปโรซีส	18	47.62	ไข้ไม่ทราบสาเหตุ	17	44.84

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแก้งสนามนาง (2554)

ง. อัตราเกิด อัตราตาย และอัตราเพิ่มของประชากรเครือข่ายบริการสาธารณสุขภาพ โดยใช้ อัตราต่อ 1: 1,000 ประชากร พบว่าอัตราการเกิดและอัตราการเพิ่มของประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในขณะที่อัตราการตายของประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด

ตารางที่ 286 แสดงอัตราการเพิ่ม การตาย การเกิดของประชากร อำเภอแก้งสนามนาง

พ.ศ.	อัตราการเกิด	อัตราการตาย	อัตราการเพิ่ม
2549	5.41	5.65	-0.24
2550	4.09	5.20	-1.11
2551	4.64	6.67	-2.03
2552	7.70	3.36	4.34
2553	7.40	3.67	3.73

ที่มา : เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอแก้งสนามนาง (2549 – 2553)

4) ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอำเภอแก้งสนามนางมีการจัดระบบการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ คือ

ก. ด้านการป้องกัน

- ให้ปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลประสานการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับทีมงานสำนักพัฒนาชุมชน สถานีตำรวจภูธรแก้งสนามนาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มพลังมวลชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ในพื้นที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างให้หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านปลอดภัย

- การจัดตั้งเวรยาม การตั้งด่านตรวจตราบนทางสัญจร การออกตรวจ เฝ้าระวัง และแจ้งเหตุความไม่สงบ เพื่อความปลอดภัยทั้งหมู่บ้าน ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน หรือการรักษาความปลอดภัยสถานที่

- การดำเนินการสร้างความสามัคคีให้แก่มูลนิธิ ชุมชน การดำเนินกิจกรรมของหมู่บ้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หรือสาธารณะประโยชน์ การประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนหรือระหว่างประชาชนกับรัฐ การร่วมกันแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ชุมชน การไกล่เกลี่ยกรณีข้อพิพาททุกครั้ง

- การให้มีแหล่งข่าวในการแจ้งข่าวสารแก่ทางราชการในการป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมในท้องที่หมู่บ้าน

ข. ด้านการปราบปราม

- กระตุ้นให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและลดปัญหาอาชญากรรมในท้องที่หมู่บ้าน

- นำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษและเร่งรัดดำเนินคดีกับผู้ที่ทำให้ผิดให้รวดเร็ว
- มีการจัดตั้งแหล่งข่าวในการแจ้งข่าวสารแก่ทางราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในท้องที่หมู่บ้าน
- จัดให้มีรถยนต์ตรวจการเคลื่อนที่เร็วของสถานีตำรวจภูธรแก่งสนามนาง ออกตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตพื้นที่หมู่บ้าน และตำบล ในอำเภอแก่งสนามนาง และบริเวณเขตรอยต่อระหว่างอำเภอ และจังหวัด

ตารางที่ 287 แสดงจำนวนการเกิดคดี จำนวนผู้ต้องหา จำแนกตามประเภทของคดี อำเภอแก่งสนามนาง

ปี พ.ศ. ประเภทคดี	2551		2552		2543		2554	
	เกิด (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)	เกิด (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)	เกิด (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)	เกิด (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)
คดียาเสพติด	7	7	13	14	17	16	10	12
คดีอุกฉกรรจ์ และ สะเทือนขวัญ	1	10	2	12	1	1	1	3
คดีประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	14	35	9	34	10	3	13	21
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	14	16	12	9	5	4	2	2
คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	80	78	98	297	126	346	108	275
รวม	16	46	34	66	59	70	34	13

ที่มา : สถานีตำรวจภูธรอำเภอแก่งสนามนาง (2554)

5) ด้านศาสนา องค์กรทางศาสนาในพื้นที่อำเภอแก่งสนามนาง พบว่า ประชาชนนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 98 ส่วนศาสนาอื่น ๆ ประมาณร้อยละ 2 ในพื้นที่มีสถาบันหรือองค์กรทางศาสนา ดังนี้ วัดจำนวน 9 แห่ง ที่พักสงฆ์จำนวน 24 แห่ง สำนักสงฆ์จำนวน 17 แห่ง

6) ด้านภูมิปัญญา ในพื้นที่อำเภอแก่งสนามนางมีประชาชนที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหลายด้านดังนี้

- ภูมิปัญญาด้านสุขภาพ ด้านการแพทย์พื้นบ้าน เช่น หมอเป่าไฟ ใ้หม่น้ำร้อน ลวกงูสวัด และหมอรักษาแมงมุมกัด เป็นต้น และด้านสมุนไพร ได้แก่ นายพงศกร ประโทธิศรี บ้านเลขที่ 52 หมู่ 1 ตำบลแก่งสนามนาง ที่ปลูก ข่า ตะไคร้ มะกรูด ใ้ใช้เองในครัวเรือน ปลูกตะไคร้หอม ใ้ใ้ล่ยุงสกัดเป็นสาร ใ้ล่ยุงปราศจากสารเคมี ไม่มีอันตรายต่อชีวิต

- ภูมิปัญญาด้านการเกษตร ได้แก่ ด้านปุ๋ยชีวภาพ ได้แก่ นายฉลอง เลิกนอก บ้านเลขที่ 16 เป็นครัวเรือนต้นแบบขยายผลครัวเรือนในหมู่บ้านหมักปุ๋ยหมักชีวภาพใ้เองในครัวเรือนใ้ใช้ในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ใ้รับประทานในครัวเรือน และใ้สนาข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และด้านเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ นายพงศกร ประโทธิศรี เป็นเกษตรกรผู้ใ้ความสำคัญในการ

ทำเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ รวมถึงศึกษาหาความรู้ ทดลอง ทดสอบ ปฏิบัติจริงในพื้นที่เกิดการเรียนรู้มาปรับใช้ในพื้นที่ของตน ทั้งในพื้นที่นา ไร่ ที่ตนเองมีอยู่ และด้านเกษตรประณีต ได้แก่ นายอุดม เลิกนอก ทำการเกษตร ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา ในพื้นที่ที่ตนเองมีอยู่ ปลุกผัก เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด โดยใช้เวลาที่มีอยู่มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของคน เกิดการมาทดลองใช้จริงในพื้นที่ ทำการเกษตรจนเกิดการพอมิพอกิน เหลือกินแจกจ่าย จำหน่าย มีรายได้เกิดขึ้น วางแผนในการดำรงชีวิต

- ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม ได้แก่ นายมนตรี นนทะสิงห์ ทอเสื่ออกโดยสามารถพัฒนาเป็นลวดลายสวยงาม แปรรูปผลิตภัณฑ์มาเป็นกระเป๋า ทอผ้าไหม และงานประดิษฐ์วัสดุอุปกรณ์ที่ทำจากใบตองกล้วย โดยไปศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เกิดการพัฒนาต่อยอดในการเข้ารับการอบรมจากกลุ่ม องค์กรต่างๆ และ นางม้วน ลาคนอก เป็นกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิก

7) ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น งานศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ของอำเภอแก่งสนามนางเป็นการทำเพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เช่น งานบุญบั้งไฟ งานบุญข้าวจี งานเทศกาลดอกจานบานที่แก่งสนามนาง งานฉลองวันแห่งชัยชนะที่้าวสุรนารี งานสืบสานประเพณีสงกรานต์ งานสืบสานประเพณีลอยกระทง ทำบุญโบราณสถานปราสาทคู บ้านแก่งสนามนาง ตำบลโนนสำราญ ป่าจานเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

8) ด้านกีฬาและนันทนาการ อำเภอแก่งสนามนางมีสนามกีฬาซึ่งเป็นศูนย์กลางให้ประชาชนได้มีกิจกรรมกีฬาและนันทนาการต่าง ๆ 1 แห่ง นอกจากนี้มีสนามกีฬาของโรงเรียนกระจายอยู่ในแต่ละตำบลซึ่งเยาวชนใช้สถานที่ของโรงเรียนในการเล่นกีฬา ส่วนสนามเด็กเล่นจะมีอยู่ทุกตำบลกระจายตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.11.6 ลักษณะทางการเกษตร

อำเภอแก่งสนามนาง มีพื้นที่การเกษตรทั้งสิ้น 165,690 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86 ของพื้นที่ทั้งหมดครอบคลุมเกษตร จำนวน 6,544 ครอบครัวยุทธศาสตร์การผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ แยกได้ ดังนี้

1) ด้านการถนอม อำเภอแก่งสนามนางมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 646,017.7 ไร่ ครอบครัวยุทธศาสตร์จำนวน 17,194 ครอบครัวยุทธศาสตร์การผลิตที่สำคัญ ๆ แยกได้ ดังนี้

ตารางที่ 288 แสดงพืชเศรษฐกิจ พื้นที่ปลูก ผลผลิตเฉลี่ยและครัวเรือนที่ปลูก อำเภอแก่งสนามนาง

ลำดับที่	พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตโดยเฉลี่ย (กก./ไร่)	จำนวนครัวเรือนที่ปลูก
1	ข้าวเหนียว	52,155	325	5,809
2	ข้าวนาปรัง	2,758.50	593.40	230
3	ข้าวเจ้าเหนียว	69,433	407.50	4,625

ตารางที่ 288 แสดงพืชเศรษฐกิจ พื้นที่ปลูก ผลผลิตเฉลี่ยและคร่าวเรือที่ปลูก อำเภอแก้งสนามนาง (ต่อ)

ลำดับที่	พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตโดยเฉลี่ย (กก./ไร่)	จำนวนคร่าวเรือ ที่ปลูก
4	ข้าวเหนียวนาปี	13,259	592.17	2,652
5	มันสำปะหลัง	6,381	3,487.67	1,636
6	อ้อย	88,741	13,006.67	3,272
7	ไม้ผล	1,224	245	245
8	หม่อนไหม	150	231	125
9	ยางพารา	72	ยังไม่มีผลผลิต	8

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอแก้งสนามนาง (2553)

2) ด้านปศุสัตว์ อำเภอแก้งสนามนาง มีข้อมูลว่าอำเภอแก้งสนามนางมีการเลี้ยงสัตว์ปีกมากที่สุด รองลงมาคือ โคเนื้อ สุกร ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 289 แสดงการทำปศุสัตว์ อำเภอแก้งสนามนาง

ลำดับที่	ประเภทปศุสัตว์	จำนวน (ตัว)
1	โคเนื้อ	12,505
2	กระบือ	2,213
3	ไก่เนื้อ	70,201
4	ไก่ไข่	94,925
5	เป็ด	5,984
6	สุกร	2,237
รวมจำนวนทั้งสิ้น		85,156

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอแก้งสนามนาง (2553)

3) ด้านการประมง จากข้อมูลสำนักงานประมงอำเภอแก้งสนามนาง ปี พ.ศ. 2553 พบว่าในพื้นที่มีเกษตรกรที่เพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดจำนวน 300 ครัวเรือน มีพื้นที่เพาะเลี้ยงทั้งหมด 555 ไร่ ปริมาณที่จับได้ในแต่ละปีอยู่ที่ประมาณ 1,343 กิโลกรัมต่อปี ซึ่งโดยส่วนใหญ่เกษตรกรในพื้นที่เลี้ยงเพื่อไว้บริโภคในครัวเรือนมากกว่าเพื่อการค้า

3.11.7 ลักษณะทางอุตสาหกรรม

จากข้อมูลของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา ประจำปี พ.ศ. 2554 พบว่าอำเภอแก่งสนามนาง มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตดำเนินการประกอบการ จำนวน 1 แห่ง คือ โรงงานน้ำตาลราชสีมา

3.11.8 ลักษณะทางพาณิชยกรรม

1) สถานประกอบการด้านพาณิชยกรรม อำเภอแก่งสนามนางมีการประกอบกิจการทางด้านพาณิชยกรรมดังนี้

- ธนาคาร จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารออมสิน

- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐาน จำนวน 3 แห่ง

- มีสหกรณ์ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรแก่งสนามนาง จำกัด สหกรณ์กลุ่มผู้ใช้น้ำ จำกัด และสหกรณ์บริการแก่นราษฎร จำกัด

- มีสมาคมชาวไร่อ้อยจำนวน 1 สมาคม

- สถานประกอบการร้านค้าปลีก จำนวน 420 แห่ง

- ร้านอาหารจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โอฐโภชนา หมู่ 9 ตำบลแก่งสนามนาง และร้านลาบบ้านคุณชาย หมู่ 9 ตำบลแก่งสนามนาง

2) การบริการที่พัก โรงแรม พื้นที่อำเภอแก่งสนามนางไม่มีบริการที่พัก

3) การท่องเที่ยว อำเภอแก่งสนามนางมีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ คือ เขื่อนยางบ้านแก่งสนามนาง อ่างเก็บน้ำห้วยยางพะไล และ ป่าจานเฉลิมพระเกียรติ ตำบลโนนสำราญ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมประจำปี ที่เรียกว่า “เที่ยวงานดอกจานบานที่แก่งสนามนาง”

3.11.9 ลักษณะทางโครงสร้างพื้นฐาน

1) การคมนาคม การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอแก่งสนามนางและจังหวัดรวมทั้งการคมนาคมภายในตำบลและหมู่บ้านมีรายละเอียด ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดิน	สายนิเวศน์รัตน์ เป็นถนนลาดยาง
- ทางหลวงแผ่นดิน	สายปะคำ-บ้านเหลื่อมเป็นถนนลาดยาง
- ทางหลวงชนบท	สายนิเวศน์รัตน์-บ้านหนองบงเป็นถนนลูกรัง
- ทางหลวงชนบท	สายนิเวศน์รัตน์-บ้านหนองขามนาคี เป็นถนนลูกรัง
- ทางหลวงชนบท	สายนิเวศน์รัตน์-บ้านศิลาทองเป็นถนนลูกรัง
- ทางหลวงชนบท	สายนิเวศน์รัตน์-บ้านโมกมันเป็นถนนลูกรัง

2) การโทรคมนาคม ติดต่อสื่อสาร ในอำเภอแก้งสนามนางมีหอกระจายข่าว จำนวน 50 แห่ง ครอบคลุมได้ร้อยละ 99 ของพื้นที่ มีสถานีวิทยุชุมชนจำนวน 3 แห่ง

3) ประปา น้ำดื่ม อำเภอแก้งสนามนาง มีประปาหมู่บ้านจำนวน 56 แห่ง โดยส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เป็นหลัก และจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำประปาที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งจะต้องพัฒนาระบบน้ำประปาให้มีความครอบคลุมทุกพื้นที่ต่อไป

4) แหล่งน้ำ ในพื้นที่มีแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ขนาดเล็กและระดับครัวเรือนและมีแหล่งน้ำระดับชุมชนจำนวน 2 แห่ง คือ เขื่อนยางบ้านแก้งสนามนาง และอ่างเก็บน้ำห้วยยางพะไล

ตารางที่ 290 แสดงจำนวนแหล่งน้ำ อำเภอแก้งสนามนาง ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2554

ประเภทแหล่งน้ำ	2552		2553		2554	
	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง
บ่อส่วนตัว	1,415	1,151	1,415	1,154	5	5
บ่อสาธารณะ	3	2	174	116	224	101
บ่อน้ำบาดาล	655	645	600	600	556	500
ถังเก็บน้ำ	250	250	220	220	80	80
ถังเหล็กไฟเบอร์กลาส	165	150	145	145	68	68
โองน้ำขนาดใหญ่	3,424	3,424	2,500	2,034	1,376	1,568

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอแก้งสนามนาง (2554)

5) ไฟฟ้า สำนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ขยายไฟฟ้าจ่ายให้ครบทุกตำบล และทุกหมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 99 ของพื้นที่ทั้งหมด

3.11.10 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) ทรัพยากรดิน มีทรัพยากรดิน แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ ดินเหนียวร่วน อยู่บริเวณติดกับลำน้ำชีตลอดทั้งสาย เหมาะสำหรับปลูกข้าว และผลไม้ ดินเหนียวปนทราย อยู่บริเวณตอนกลางของพื้นที่เหมาะสำหรับปลูกมันสำปะหลังและดินทราย อยู่บริเวณทางตะวันออกของพื้นที่ เหมาะสำหรับปลูกอ้อย และมันสำปะหลัง

2) ทรัพยากรน้ำ อำเภอแก้งสนามนางมีแหล่งน้ำสำคัญ ดังนี้ หนองน้ำขนาดใหญ่ 4 แห่ง แม่น้ำสำคัญ คือ แม่น้ำชี ลำห้วยที่สำคัญ 3 ลำห้วย สระน้ำ คลอง จำนวน 122 แห่ง

3) ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอแก้งสนามนางมีพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญ ได้แก่ พื้นที่ 2 ใน 3 ส่วนของอำเภอตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนโคกหลวง ปัจจุบันมีลักษณะเป็นป่าเสื่อมโทรม ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าวทั้งหมดแล้ว

3.11.11 ด้านการเมือง

1) การเมืองระดับชาติ พื้นที่อำเภอแก้งสนามนางไม่มีสาขาพรรคการเมืองระดับชาติอยู่ในพื้นที่ มีการแข่งขันในการเลือกตั้งสูงและมีฐานคะแนนเสียงที่มาจากผู้นำท้องถิ่น และท้องถิ่น

2) การเมืองระดับท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญต่อการเมืองระดับท้องถิ่นน้อย เนื่องจากไม่เห็นประโยชน์จากการเลือกตั้งตัวแทนระดับท้องถิ่นเข้าไปทำงาน ส่วนสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มาจากพื้นที่อำเภอแก้งสนามนางนั้นยังขาดประสบการณ์และทักษะในการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

3) การเมืองภาคพลเมือง ในพื้นที่อำเภอแก้งสนามนางไม่มีการจัดตั้งเครือข่ายสมาชิกกลุ่ม องค์กรการเมืองในพื้นที่ที่เป็นทางการแบบถาวร มีการแสดงตนเฉพาะช่วงการเลือกตั้ง กลุ่มการเมืองภาคประชาชนเป็นการรวมกลุ่มกันเฉพาะกิจตามกระแสการเมืองระดับประเทศ

3.11.12 ด้านการจัดการภาครัฐการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

การจัดระเบียบการปกครอง ในเขตท้องที่อำเภอแก้งสนามนาง จำแนกการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ ดังนี้

1) หน่วยงานราชการส่วนกลางในพื้นที่ ได้แก่ โรงพยาบาลอำเภอแก้งสนามนาง และสำนักงานสาธารณสุข

2) หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคอยู่ในพื้นที่จำนวน 11 หน่วยงาน ได้แก่ ที่ทำการปกครองอำเภอแก้งสนามนาง สถานีตำรวจภูธรอำเภอแก้งสนามนาง สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานสหกรณ์การเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอ ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน สำนักงานสัสดีอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานที่ดินอำเภอ สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอและสำนักงานสรรพากรอำเภอ

3) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 4 แห่ง ได้แก่ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สาขาย่อย และสหกรณ์การเกษตรแก้งสนามนางจำกัด

4) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอแก้งสนามนางมีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

ก. องค์กรบริหารส่วนจังหวัด คือ ศูนย์ประสานงานองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ 5 ตำบลของอำเภอแก้งสนามนาง

ข. องค์กรบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่มีทั้งหมดจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลแก้งสนามนาง องค์กรบริหารส่วนตำบลโนนสำโรง องค์กรบริหารส่วนตำบลบึงพะไล องค์กรบริหารส่วนตำบลบึงสำโรง และองค์กรบริหารส่วนตำบลสี่สุก

ค. อำเภอแก้งสนามนาง มีเทศบาลตำบลในพื้นที่จำนวน 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลบึงสำโรง

5) การปกครองท้องที่ อำเภอแก้งสนามนางแบ่งเขตการปกครองตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2547 ออกเป็น 5 ตำบล 56 หมู่บ้าน มีดังนี้

ตารางที่ 291 แสดงจำนวนหมู่บ้าน จำแนกตามตำบล อำเภอแก้งสนามนาง

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
แก้งสนามนาง	12	บ้านศูนย์กลาง บ้านโนนรัง บ้านแก้งโก บ้านหนองบง บ้านหนองขามนาดี บ้านหนองสะเดา บ้านฤทธิ์รักษา บ้านหนองแถมพัฒนา บ้านแก้งขาม บ้านหนองเม็กน้อย บ้านไร่พัฒนา และบ้านเจริญสุข
โนนสำราญ	11	บ้านโนนสำราญ บ้านหนองโค่น บ้านหนองโสมง บ้านแก้งสนามนาง บ้านหนองจาน บ้านหินลาด บ้านนาแค บ้านโสกน้ำขุ่น บ้านกอก บ้านโนนทับญวน และบ้านไทยสามัคคีธรรม
บึงพะไล	15	บ้านหัวบึง บ้านโนนระเวียง บ้านหนองบัวทอง บ้านพะไล บ้านหัวขยง บ้านศาลาหนองขอน บ้านหนองโคบาล บ้านศิลาทอง บ้านหนองขามน้อย บ้านหนองเต่า บ้านบะระเวียง บ้านหนองโพธิ์ บ้านหนองโคบาลเหนือ บ้านราชมงคล และบ้านหนองเต่าพัฒนา
บึงสำโรง	9	บ้านหนองบัว บ้านโนนสะอาด บ้านหนองโน บ้านหัวหนอง บ้านหนองปรือ บ้านกุดปลาฉลาด บ้านโมกมัน บ้านโนนอุดม และบ้านหนองปรือใหม่
สีสุก	9	บ้านสีสุก บ้านคร้อ บ้านหนองเอี่ยน บ้านโนนคู้ บ้านดอนไผ่ บ้านโนนพักทอง บ้านโสกสนวน บ้านโนนสูง และบ้านอัมพวันพัฒนา

ที่มา : รวบรวมโดยคณะทำงาน โครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอแก้งสนามนาง (2554)

3.11.13 การวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอแก้งสนามนาง

จากการจัดการประชุมเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนรวมทั้งสิ้น 56 คน ประกอบด้วย ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 15 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 8 คน นักธุรกิจ จำนวน 2 คน หน่วยราชการต่าง ๆ จำนวน 5 คน และอื่น ๆ จำนวน 26 คน ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีส่วนร่วมในการระดมสมองและวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอดังนี้

1) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่เป็นปัจจัยหนุนและปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนหรือปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่อำเภอแก้งสนามนาง สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 292 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอแก้งสนามนาง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อำเภอแก้งสนามนางเป็นอำเภอขนาดเล็กอยู่ชายขอบของจังหวัดนครราชสีมาซึ่งมีแนวเขตติดต่อ 3 จังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น นครราชสีมา ชัยภูมิ (แก่นนครราชสีมา) - มีแหล่งน้ำธรรมชาติ ลำน้ำชี หนอง บึง หนองนา และบึงต่าง ๆ - มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ประชาชนสามารถหาอาหารจากแหล่งน้ำธรรมชาติได้ มีป่าเขาที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว - มีเส้นทางคมนาคมสะดวก ถนนลาดยางผ่านทุกอำเภอ มีรถยนต์โดยสารอำนวยความสะดวกถึงตัวจังหวัดนครราชสีมา 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำได้เต็มศักยภาพ เนื่องจากขาดระบบการจัดการแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรอย่างทั่วถึง และระบบชลประทานไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทางการเกษตร - แหล่งน้ำที่มีอยู่ไม่สามารถกักเก็บน้ำทำการเกษตรได้ตลอดปี เช่น บึงหนองนาและลำน้ำชี - ไม่มีงบประมาณดูแล พื้นฟู อนุรักษ์ แหล่งน้ำที่มีอยู่ในพื้นที่ - เส้นทางคมนาคมเชื่อมระหว่างหมู่บ้านหลายเส้นทางไม่มีการบำรุงรักษาดูแลเนื่องจากไม่สะดวก ขาดการประสานแผนงบประมาณจากภาคส่วนต่าง ๆ - มีมลภาวะทางเสียงในช่วงฤดูการหีบอ้อยจากรถบรรทุกอ้อย - ชุมชนขาดระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนในสังคมชนบทมีความเอื้อเพื่อไม่เห็นแก่ตัว อยู่แบบช่วยเหลือกัน อยู่แบบพี่แบบน้อง ต้อนรับคนต่างถิ่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ - ประชาชนในพื้นที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ไม่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง - เป็นสังคมที่มีลักษณะครอบครัวขนาดใหญ่ สังคมเอื้ออาทร 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูในพื้นที่ขาดจิตวิญญาณความเป็นครู ไม่ได้ดูแลเด็กนักเรียนอย่างเต็มที่ ทำให้เด็กในพื้นที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้เมื่อจบระดับประถมศึกษา ทำให้ประชาชนไม่มั่นใจในระบบการศึกษาใกล้บ้าน - การเรียนการสอนไม่สนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เช่น ไม่มีโรงเรียนสายอาชีพ - เด็กและเยาวชนตั้งครุภักก่อนวัยอันควร

ตารางที่ 292 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอแก้งสนามนาง (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<ul style="list-style-type: none"> - มีกลุ่มคนตั้งใจทำงานให้แก่ส่วนรวม และมีองค์ความรู้หลากหลาย - อำเภอ มีการกำหนดมาตรการ 3 ด้าน ด้านการปราบปรามยาเสพติด การใช้ความรุนแรง การพนันทุกประเภทและมีความร่วมมือเมื่อประสบภัยร่วมกัน - โรงพยาบาลชุมชนรักษาสุขภาพให้ประชาชนเข้าหน้าที่มีประสพการณ์ทำงานด้านสาธารณสุข - การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพรวดเร็วทันเหตุการณ์ สามารถตรวจสอบการทำงานด้านสุขภาพของภาครัฐและท้องถิ่น - มีกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นทุกตำบล 	<ul style="list-style-type: none"> - ชาวชนมีการมั่วสุมกันตามแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ เสพสารเสพติด เล่นการพนัน และทะเลาะวิวาทอย่างต่อเนื่อง - ประชาชนจำนวนมากไม่สนใจหรือไม่มีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อสังคม - สถาบันครอบครัวอ่อนแอ ขยายเลี้ยวหลานวัยแรงงานไปทำงานที่อื่น เด็ดขาดความอบอุ่น - ประชาชนขาดความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ ทำให้มีแนวโน้มการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเพิ่มมากขึ้น เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคมะเร็ง การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเกษตรกร - ระบบการควบคุมป้องกันโรคติดต่อ ได้แก่ โรคไข้เลือดออก วัณโรค โรคเอดส์ โรคนี้หนูไม่มีประสิทธิภาพ
<p><i>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ มีพืชพลังงาน เช่น อ้อย ข้าว - มีโรงงานน้ำตาลราชสีมาเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่รับซื้ออ้อยทำให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งรับซื้อผลผลิตได้ง่าย - ประชาชนมีงานทำใกล้บ้านไม่ต้องอพยพแรงงานไปต่างจังหวัด - ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพ และมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และมีโครงการการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรที่หลากหลาย เช่น การแปรรูปผลผลิต และอื่น ๆ - มีแหล่งเงินทุน เช่น กองทุนหมู่บ้าน ทำให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุนทางการเงินได้สะดวกขึ้น 	<p><i>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนอพยพแรงงานไปทำงานนอกพื้นที่ฐานะยากจน เป็นหนี้สิน ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูงขึ้น - ความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ทำการเกษตร ปัญหาเรื่องเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดินทำกิน - เกษตรกรจำนวนมากไม่มีที่ดินทำกิน - ประชากรวัยแรงงานส่วนหนึ่งอพยพเข้าเมืองใหญ่เพื่อหางานทำ - ต้นทุนในการผลิตทางการเกษตรสูงมากขึ้น เกษตรกรไม่มีความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตและไม่มีหน่วยงานให้ความรู้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร - ประชาชนในพื้นที่มีหนี้สินสูงมากขึ้น

ตารางที่ 292 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอแก้งสนามนาง (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการกระจายอำนาจเปลี่ยนจากสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ท้องถิ่นมีความพร้อมมากขึ้น - มีการประสานภาคการเมืองทุกส่วน และการแข่งขันทางการเมืองไม่รุนแรง - ประชาชนเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล - มีการเมืองภาคพลเมืองที่ทำงานโดยกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ที่ทำงานเชื่อมกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ 	<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่เข้ามาทำงานบริหารระดับท้องถิ่น ขาดความรู้ และประสบการณ์ในการทำงาน - การบริหารจัดการระดับท้องถิ่นขาดการบูรณาการการทำงานระหว่างราชการ ท้องถิ่น ประชาชน และทำให้การกระจายงบประมาณไม่ทั่วถึง - การพัฒนาท้องถิ่นเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิต - ประชาชนทั่วไปไม่มีโอกาสในการเสนอโครงการต่าง ๆ ไม่รู้แหล่งงบประมาณ และเข้าไม่ถึงแหล่งงบประมาณ - ขาดผู้นำที่มีสถานะผู้นำอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย ทำให้การเมืองภาคประชาชนอ่อนแอลง
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีภูมิปัญญาที่หลากหลาย ชิดประเพณี วัฒนธรรมอีสาน บุญฮีต 12 คอง 14 หมอลำ หมอเพลงโคราช การแข่งร้องเพลงสรภัญญะ แห่งเทียน งานประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่ การรำบวงสรวงย่าโม - มีแหล่งศึกษาทางวรรณคดีแต่สมัยโบราณ ให้คนรุ่นหลังได้สืบทอด 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเพณี วัฒนธรรมบางสิ่งบางอย่างเริ่มขาดการสืบทอด ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน จริงจัง - ขาดผู้นำที่มีความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ทำให้ไม่มีการสืบทอดไปสู่รุ่นลูกหลาน - ไม่มีหน่วยงานรวบรวมความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้ลูกหลานได้เรียนรู้

2) การวิเคราะห์ โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัด ที่เป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาพื้นที่อำเภอแก้งสนามนาง สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 293 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอแก้งสนามนาง

โอกาส	อุปสรรค
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่เชื่อมระหว่างอำเภอและจังหวัดอื่น ๆ ได้ง่าย สามารถขนส่งผลผลิตทางการเกษตรได้สะดวกและรวดเร็ว - เป็นอำเภอที่มีขนาดเล็ก และเป็น โอกาสในการพัฒนาทั้งด้านกายภาพให้มีความเติบโตได้อย่างรวดเร็ว - สภาพทางภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ตื่นตัวและรับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต - พื้นที่โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางเกษตรกรรม เป็น โอกาสของการส่งเสริมทางการเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้ง่าย 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นอำเภอที่อยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัด นครราชสีมา ทำให้กระบวนการพัฒนาและการสนับสนุนจากส่วนกลางไม่ดีต่อเนื่อง - เป็นพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดเสี่ยงต่อการเกิดการระบาดของโรคติดต่อได้ง่าย ถูกขนาบข้างด้วยเมืองใหญ่ ทำให้เมืองใหญ่เข้ามาใช้ทรัพยากรในพื้นที่ได้ง่าย - ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง ทำให้ยากต่อการคาดการณ์สถานการณ์ในอนาคต และส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตทางการเกษตร
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีหน่วยงานราชการทำงานการพัฒนาคน ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ มีการสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการศึกษาในชุมชน มากขึ้น - มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ องค์การบริหารส่วนจังหวัดในการส่งเสริมด้านการศึกษา เช่น รัฐบาลมีนโยบายเรียนฟรี ทำให้เด็กค่อยโอกาสในพื้นที่มีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น - รัฐบาลมีนโยบายปราบปรามยาเสพติด ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการทำงานมากขึ้น - รัฐบาลมีนโยบายหลักประกันสุขภาพให้กับประชาชน ทำให้คนจนหรือคนด้อยโอกาสเข้าถึงการบริการทางด้านสาธารณสุขมากขึ้น 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเผชิญกับการแข่งขันจากภายนอกที่มีมากขึ้น เช่น การเปิดอาเซียนเป็นหนึ่งเดียว ที่กระทบต่อระบบการเรียนการสอนในพื้นที่ทำให้ครูต้องปรับตัวมากขึ้น - ไม่มีการสนับสนุนระบบการพัฒนาอาชีพที่นำไปสู่การแข่งขันกับภายนอกได้ เช่น การลดต้นทุนการผลิต และอื่น ๆ - ระบบการศึกษาในชนบทไม่เป็นที่ยอมรับ เนื่องจากหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ และขาดการยอมรับ

ตารางที่ 293 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอแก้งสนามนาง (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค
<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายการประกันรายได้เกษตรกรที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีโอกาสทางการเกษตรมากขึ้น - นโยบายการผลิตพืชพลังงานของรัฐบาล เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ทำให้เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่ของตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ - การพัฒนาแหล่งน้ำทางการเกษตรและพันธุ์พืชทางการเกษตรใหม่ให้กับประชาชน - แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร แนวโน้มจะมีจำนวนมากขึ้น - รัฐบาลมีนโยบายการรับจำนำข้าว และผลผลิตทางการเกษตร 	<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ราคาปัจจัยทางการผลิตทางการเกษตรมีราคาสูงขึ้น โดยที่ประชาชนไม่มีโอกาสในการกำหนดราคาต้นทุน - การเปิดการค้าเสรีทำให้ประชาชนในพื้นที่ต้องแข่งขันกับภายนอกสูง - เกษตรกรกำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่ได้ด้วยตนเอง ทำให้มีโอกาสในการขาดทุนสูง - มีแรงงานอพยพมาจากหลายพื้นที่เข้าไปทำงานในโรงงานใกล้พื้นที่มากขึ้น
<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีระบบการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ นโยบายการทำงานแบบบูรณาการ การเมืองมีบทบาทในการทำงานแบบบูรณาการมากขึ้น ทั้งด้าน งาน เงิน ทรัพยากร การประสานงาน - นโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้คนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการบริหารจัดการท้องถิ่นด้วยตนเอง 	<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเมืองระดับชาติมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ขาดความต่อเนื่อง มีการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง - มีกระบวนการคอร์รัปชันทุกระดับตั้งแต่รัฐบาลถึงรากหญ้า - การทำงานที่ขาดการประสานการเมืองระหว่างการเมืองระดับชาติและการเมืองท้องถิ่น - นโยบายของรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไปตามตัวผู้นำรัฐบาล ทำให้ไม่เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาประชาชนในพื้นที่ - ระบบการการจัดการจัดการจากภาครัฐ ระบบการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐไม่ทั่วถึง ประชาชนเข้าไม่ถึงแหล่งงบประมาณ

ตารางที่ 293 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอแก้งสนามนาง (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีระบบการสื่อสารที่ทันสมัย และเยาวชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย - การเปิดประชาคมอาเซียนทำให้เด็ก เยาวชน และคนในพื้นที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสารที่มีความรวดเร็ว ทำให้มีการนำวัฒนธรรมจากภายนอกเข้าไปสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีโอกาสขาดอัตลักษณ์ของตนเอง - กระแสการไหลเข้ามาของวัฒนธรรมภายนอกทำให้ยากต่อการควบคุมและส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น

3.11.14 ข้อเสนอแนะการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพ

จากการจัดเวทีอำเภอแก้งสนามนาง ที่ประชุมได้นำเสนอให้มีการขับเคลื่อนประเด็นเพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพทั้งภาครัฐ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ประชาชน นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน นักการเมือง และอื่น ๆ รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไปพร้อมกับการขับเคลื่อนงานปฏิรูป โคราช จึงมีข้อเสนอแนะให้ทำงานผ่านการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อทำให้เกษตรกรในพื้นที่ใช้สารเคมีอย่างปลอดภัย เนื่องจากที่ประชุมเห็นว่าในปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่มีการใช้สารเคมีมากขึ้น รวมไปถึงกระบวนการทำงานเพื่อลดต้นทุนการผลิต และนำเทคโนโลยีที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำเกษตรในพื้นที่

ประเด็นที่ 2 ประเด็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการอนุรักษ์ลำน้ำชี บึงสะพานนา และสถานที่ท่องเที่ยวของพื้นที่ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชีวิตสายน้ำชี คูป่าจาม สืบสานตำนานแก้งสนามนาง โดยสอดคล้องเนื้อหาที่เป็นสาระความรู้ และสร้างความตระหนักให้กับประชาชนในพื้นที่